

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

An Sacerdos celebrare debeat in azymo, vel fermen tato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

verit Delugo ibid. nec ipse dispensare solet. Rectè autem dictum est (solet) siquidem dispensasse aliquando, nempe Imperatori Carolo V. tradit Famianus Strada de Bello Belgico lib. 1. dec. 1.

§. 1 X. De communione in azymo, & in fermentato.

1. Cum certum sit, & fuscè à Theologis probatum, azymum, cum fermentatum panem esse materiam consecretibilem, quoad validitatem Sacramenti: Græcam verò Ecclesiam in fermentato Latinam in azymo ritè consecrare; atque adeo Fideles utriusque Ecclesie suo quemque ritu sacram Eucharistiam sumere consueverunt; Ita S. Th. 3. p. q. 74. art. 4. & ibid. Euch. Theologi Suar. de Disp. 43. sect. 3. Laym. lib. 5. tr. 4. c. 2. num. 4. alique aliqua quæ possunt in praxi occurrere, operæ pretium est explicare præsertim nobis in Sicilia scribentibus, ubi multi (etiam integra Oppida) sub Græco ritu catholice vivunt. Id, quod tamen, ut distinctius explicetur altius est repetenda disputatio, nimirum ab ipso ritu consecrandi in azymo, vel fermentato, ut facilius ad Communionem in iisdem explicandam, quæ ad nos pertinet, accedamus.

An Sacerdos celebrare debeat in azymo, vel fermentato.

1. Certum est primò, ex necessitate præcepti à quolibet Sacerdote, juxta propriam Ecclesiam consuetudinem, hoc est, à Græco in Græca Ecclesia fermentatum; à Latino in Latina Ecclesia azymum assumi debere ad consecrandum: si secus fiat, peccari mortaliter. Sic S. Th. Suar. Layman. citati, alique mox citandi. Ratio est sensus Ecclesie semper consuetudinem hanc gravissimam in utroque respectu ritus judicantis. Adde Concilij Florentini in litteris unionis, auctoritatem. Adde & Pij V. constitutionem 12. ibi: ne Græci Latino more, & Latini Græco ritu Missas, & alia divina officia celebrent.

2. Hinc infert Suarez de Euch. disp. 44. sect. 3. in fine. & Layman. l. 5. tr. 4. c. 2. num. 4. neque in casu necessitatis dandi ægroto Viaticum, quando deest materia proprii ritus, & suppetit alia, licitum esse Græco in azymo, Latino in fermentato consecrare; Ratio est quia ad Ecclesie majestatem, tantique mysterij reverentiam spectat ut non nisi servatis Ecclesiarum antiquis ritibus, qui gravissimi, & strictissimi juris semper judicati sunt (quales est hic sine controversia) conticiatur. Neque enim propter necessitates privatas debent publicæ, & universales gravesque consuetudines negligi. Bonum igitur Religionis publicum debet præferri bono spirituali particulari moribundi: multo magis, quia Eucharistia sumptio non est ita absolute necessaria ad salutem, sicuti Pœnitentia & Baptismus.

3. Quid si aliud sacramentum talis infirmus, v. g. Pœnitentiam habere non poterit, ita ut credatur posse ex probabili sententia 1. §. 1. n. 2. judicari ponendum in gratia per receptionem Eucharistie? Respondet, neque esse puto permittendum; quia non est aperienda via ad tam gravem consuetudinem deferendam: nam sic etiam aperiatur via ad faciendum sacrum in simili necessitate, sine ullis vestibus, sub vespas, in una tantum specie, imò & consecrare sine Missa, &c. Imputet igitur sibi infirmus, si nolit (cum Dei gratia semper præsto sit) sese conterere, & sic justificari. In tanta necessitate inclinarem ad id, ad quod etiam, pro ordinario Viatico, videtur inclinare Suarez dicta sect. 3. sine, ut nimirum possit Græcus in Ecclesia Græca celebrare in azymo, non vero Latinus in fermentato. Ratio est quia minus est recedere à consuetudine patris, quam à consuetudine capitis: Quoniam ergo Græcus recederet à more Ecclesie Græcæ, quæ est membrum, seu pars: Latinus verò more Ecclesie Latinæ, quæ est caput; videtur Græcus posse excusari in tanta necessitate ad consecrandum in azymo, non verò Latinus in fermentato.

G. 5. Certum

Vel sermo est de fragmento tui Sacrificij, sive magno, sive parvo, à te invento post assumptam abluentionem, & hoc sumere licet potes. Primo statim. Secundo etiam post Missa (licet multis Sacras particulas porrexeris) in altari. Tertio, etiam probabiliter in Sacrificijs antequam vestibus spoliaris.

Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, hoc potes ex probabili opinione. Primo, eodem modo statim. Secundo eodem modo finita Missa, etiam post multos communicatos dum es in Altari. At Tertio, non potes in Sacrificia quamvis nondum spoliatus sacris vestibus fieri. An vero possis etiam tunc hæc fragmenta ex alieno sacrificio sumere, considerandum relinquo.

Semper autem loquimur de fragmento, sive parvo, sive magno, nunquam enim potest à non jejuno sumi, nec hostia grandis, nec particula integra: addo nec integræ mortaliter æquivalens quia dicta licentia solum conceditur pro reliquis Sacrificijs, &c.

41. Potest sexto à non jejuno sacra Eucharistia sumi, quoties id debita Christo reverentia requiritur. Hinc si ritetur ab Hæreticis conculcanda, ut supra dixi c. 1. n. 76. vel ab animali bruto comedenda, vel aliquo modo commutanda vel quid simile; satius erit à non jejuno Fidei absumi, quam talia permitti.

42. Septimo huc reduci potest quando Sacerdos advenit particulam Hostie infusam in Calice ipsi Calicis habisse, nec cum vino consecrato simul ebibisse: tunc enim vel potest digito ad labrum Calicis adducere, vel melius propter majorem decentiam, potest semel, bis, ter, & quoties opus fuerit infundere vinum purificationis, ex Sag. 3. Eccl. præc. lib. 3. c. 6. n. 4. & simul cum illo absumere, quamvis timeatur, vel occurrat prius descendere in hominem vinum illud quam Sacram Hostiam. Vide Delugo de Euch. disp. 15. sect. 4. n. 79.

43. Simile quid licet in laicis infirmis, quibus, post sumptam particulam, simul cum abluentione, vel paulo post, licebit reliquias Sacramenti inventas in Calice, vel quædam tradere, ut de praxi timoratorum testatur Martellianus tr. 3. p. 3. c. 3. 18 Ratio esse potest, quia cum admodum parva mora illa sit, censetur eadem moraliter occasione infirmorum, sic expeditius cum decentia consumuntur illæ sacræ reliquie.

44. Octavo, huc item reduci potest quando Sacerdos post consecrationem unius vel utriusque speciei repentinè moritur, vel Sacrificium proficui non potest: Tunc enim, si non adit alius Sacerdos jejunus, debet à non jejuno perficere Sacrificium. Ita rubric. Missal. de defunctis. recurritus. n. 3. Sag. 3. Eccl. præc. lib. 3. c. 5. n. 17. & passim Doctores. Nam id exposit reverentia tanto Sacrificio debita, ut nimirum imperfectum non relinquantur.

45. Si Sacerdoti iniiceretur mortis metus cadens in contemptum vitium, si non jejunus celebrat, idque non in contemptum Religionis, sed v. g. ut alij audirent Missam, potest is Sacerdos sic celebrare. Sic Ochagavia de Sac. tr. 2. q. 1. 2. n. 15. Ratio est, quia ex una parte non cum tanto dispendio obligant præcepta humana: de alia huius, de quo loquimur, violatio non videtur, ne implicite quidem, involvere talem irreverentiam, ut timeatur de aliquo virtuali contemptu. Sic Delugo de Euch. disp. 15. sect. 2. n. 55. Nam si esset in contemptum, nullo pacto profecto liceret: quia tunc esset intrinsece malum, & ex nullo timore vel mali, vel mortis admittendum.

46. Denique si petas, quisnam dispensare possit in simili modo præcepto jejunii naturalis ante Communionem: Respondeo, solum Summum Pontificem, ex communis Doctorum sententia: qui tam n. de facto, ut ad-

5. Certum est, secundum cum soleant in Ecclesia Latina esse aliqua templa, ubi Græcis Græco ritu: & in Ecclesia Græca: ubi Latinis Latino more celebrare conceditur, certum inquam est quemlibet in dictis respectivè templis etiam si solum per transitum ibidem inveniat, debere suum ritum servare. Sic Suarez *ibid.* §. *illud verò* Ratio est, quia ii tunc perinde se habent, ac si in propria Ecclesia versarentur, propterea enim hoc privilegium habendi ibi sua templa concessum censetur, ut quilibet suum illarum cultum ad ritum. Quamobrem quia Panormi v. g. existit templum S. Sophiæ, & Messanæ templum S. Catharinæ, ubi Græci Græco ritu celebrant, non poterit Græcus in iis Civitatibus, nisi more Græco sacrificare.

6. Quod si contingat, quod Latinus celebrare velit in dictis eisdem templis Græcorum, non poterit nisi more Latino sacrificare, & similiter si contingat quoddam Græcus ibidem habitans celebrare velit in templis Latinorum more Græco celebrare oportebit. Ita Suarez *ibid.* Coninch. *de Euch.* q. 74. art. 4. dub. 3. num. 119. Ratio est quia cum ibi habeant sua templa indicantur esse in sua Ecclesia, & per accidens est, quod nunc sacrificent in templo alieno. Atque id quod dicimus quando in nostris Regionibus existunt Græca templa, dicendum erit de regionibus Orientalibus, quando ibi adsunt templa Latina. Et quidem ita observari vidi in Oppido La Piana in Diocesi Montis Regalis, ubi sunt sua templa Græcis, & sua pro Latinis. Nam quando accidit ut Latinus Missam celebret in templo Græcorum, & Græcus in templo Latinorum, suum ritum quisque custodit.

7. Difficultas igitur superest, quid dicendum quando Græcus Sacerdos invenitur in partibus Occidentalibus Latinus verò in Orientalibus, ubi sui ritus templa non adsunt?

Dico esse distinguendum: nam vel hic Græcus, Latinusve mutavit omnino domicilium, animo scilicet ibi perpetuo manendi, vel non mutavit domicilium, sed est ibi per transitum, seu etiam per habitationem alicuius temporis: Si primum debet in ritu Ecclesiæ, ubi sedem fixit, celebrare, nec potest in suo, sine Pontificis privilegio. Sic Suarez *ibid.* dicto §. *illud verò*, in fine. Ratio est, quia jam est membrum Ecclesiæ, in qua firmam posuit sedem sui domicilij: ergo ejusdem Ecclesiæ mores excipere tenetur. It a Suarez, & Coninch. loquentes de Sacerdote Græco, eademque est ratio de Latino. Si secundum, licet possit conformem se reddere cum ritu loci in quo est, & consequenter Græcus in azyzo, & Latinus in fermentato consecrare, non tamen obligatur, cum possit in suo ritu persistere, si libeat. Sic Suar. *d.* §. *illud verò*, Coninch. *de Euch.* q. 74. art. 4. dub. 3. n. 117. Ratio est, quia est probabilissima opinio Coninch. *disp.* 74. art. 4. dub. 3. Castropal. *tr.* 1. *de leg. disp.* 1. p. 14. §. 3. n. 11. Mol. *disp.* 4. *de leg. c.* 3. *sect.* 4. n. 36. quemlibet transeuntem per aliquem locum posse, sed non teneri se accommodare cum consuetudinibus loci per quem transit.

8. Adverto Primum melius, & expeditius esse, si in suo ritu quis celebret. Ratio est quia hæc non sunt consuetudines propriæ locorum, sed universales utriusque Ecclesiæ, quas præstat observari à quolibet, quando est ejusdem Ecclesiæ membrum & pars: at talis supponitur in casu nostro, cum nondum mutaverit absolute domicilium. Adde consuetudinem, quæ sic jam videtur esse introducta fundaturque in eo, quod difficile esset Græco transeunti etiam cum aliqua mora per regiones latinas, ritus, & ordinem, ceremoniasque Latinas ediscere: & similiter Latino per regiones Græcas. Suas ergo quisque Missas & expeditius recitabit, & melius in suo ritu consecrabit. Quod certè videtur insinuari à Leone X. in *Epist. ad Michælem*. *Constit.* 29. *ill.*: *Ut quisque in sua Ecclesia ritum celebrare sinatur etiam si in alieno solo fuerit.*

9. Adverto Secundum cum Sanc. Lessio, Suar. aliisque apud Metollam *cir. sect.* 3. num. 533. licet in aliis casibus peregrinas teneatur legibus loci se accommodare, quan-

do non est in tali loco per brevem transitum, & aliquid notabile tempus, puta per majorem partem dante exemplum DD. de studiosis extraneis, dicuntur habitare in ea urbe ubi student, non habere domicilium: licet, inquam, ita sit in aliquo loco, tamen in hac nostra materia nisi Græcus, Latinus sedem, modo supradicto posuerit, quamvis per quod tempus notabile ibidem fuerit, non tamen possit, loci celebrandi ritum excipere. Id quod legem clarè docuerit Suarez dicto §. *illud verò*, cum Coninch. *d.* dub. 3. num. 118. & merito magis modo n. *preced.* allatæ, id etiam probant.

An laicus Græcus in azyzo, & Latinus in fermentato licite communicare aliquando possit.

10. **F**agundes *Echl. præc.* l. 2. c. 2. num. 5. & 6. docet cum communicando in azyzo, & Latino fermentato peccare mortaliter, citatque S. Thomam q. 74. art. 4. Caiet. *ibid.* Suarium *d.* §. *illud verò* tit paulo post, etiam si communicare velit in azyzo: & præter dictos citat Tolet. *lib.* 2. c. 2. n. 6. & de *Euch.* l. 8. c. 10. & Bellarminum *lib.* 3. *de Euch.* omnes à me diligenter visi in citatis à Fagundes non dicunt: loquuntur enim de Sacerdotibus, & non mentionem faciunt de laico communicante: & licet à consecratione poterit trahi conclusio ad Communionem, illam tamen ii Doctores non duxerunt, nec certè absolute erat deducenda, ut cendens patebit.

11. Dico Primum, laicus Græcus in partibus Occidentalibus, Latinus in Occidentalibus peccatum mortaliter committit, si communicet in suo ritu, hoc est prædicta Ecclesiasticam consuetudo, quæ sine hoc propter connexionem, quæ est inter consecrationem communicandum, huc se debet extendere quandoque in contrarium non adest.

12. Dixi (regulariter, & quando quid non est contrarium) siquidem hic potest esse casus, qui vis fatissimè contingat, ostendit tamen divinitus obligationis, quam contrahimus in communicando ea quam contrahimus in consecrando. Facit Orientali Ecclesiæ adesse Græcum moribundum, in hoc casu erit in Occidentali de Latino, qui in Viatico, nec adit ibi, nisi Sacerdos Latinus, per quem qui Sacramentum consecravit in azyzo: poteritne hic laicus infirmus communicari pro viatico in azyzo? Non potest puto. Ratio est primò: quia consuetudo generalis servandi hos universales ritus de azyzo, & fermentato, pro consecratione à Doctoribus citatur: pro huius Communionem, nequaquam. Et ipsi V. *conf.* 12. supra allatus dum sic inhibet: *Ne Græci cupiunt uxorari, Latino more: & Latini Græco ritu, & in alia divina officia celebrent, vel celebrant* clarè de consecratione loquitur, non de laica Communionem. Secundò, quia faver dispartitas non metuit continet enim longè quid minus de ritu Ecclesiæ Communionem, quam Sacrificium: hoc enim est publicum, illa privata: hoc involvit sexcentas ceremonias, illa satis pauca: in hoc conficitur Sanctissimum Christi Corpus, adeoque conficitur Sacramentum: in illo, solum quod confectum est, distribuitur, & ideo, quia casus propositus tam rarus est, ut non tam sæpè evenisse, ut consuetudinem inducat. Quod non possum mihi persuadere piam matrem Ecclesiam invitam censei in communicando agere, per alium ritum catholicum, unde nullum scandalum, nulla reverentia, nullus novus ritus inducendus timeatur, denique propter raritatem eventus, nulla una tribus sumatur universales consuetudines non servandi: quæ omnia timere facilius poterant in consecrando per ritum suum, ut supra n. 3. dictum est.

13. Dico secundum, Græcum in Latina Ecclesia, & Latinum in Ecclesia Græca, ubi templa sunt Græcorum, & Latinorum, ex antiquiore consuetudine